Digitalous, alustatalous, lohkoketjut, kryptovaluutat - vaikutukset talouteen ja verotukseen tulevaisuudessa

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta, 15.9.2021

Saku Airosmaa, Sami Koskinen, Timo Puiro

Sisältö

1. Tilanne: Mitä on tehty ja missä ollaan?
2. Seuraavat askeleet: Mitä nyt tapahtuu?
3. Tulevaisuus ja lohkoketjut: Mitä uutta näkyy horisontissa?

Tilanne: Mitä on tehty ja missä ollaan?

Tausta: Digitalisaatio nostettu uhkana ja mahdollisuutena

Kansainvälistyminen

Maksamisen tavat ovat muuttumassa

PayPal, amazon payments, bitcoin, Authorize.Net, BluePay, DWOLLA, GoDaddy, Google Checkout, intuit, Maestro, ccnow, JCB, Liberty Reserve, Payza, eway, Skrill, PayJunction, Payoneer, ecoPayz, Square, MasterCard, PROPAY, VISA, ACHPayments, wepay, WebMoney, WooCommerce, 2C2P, worldpay, adyen, Atos, bitpay, citibank, Klarna, Cirrus

Tekoäly verosuunnittelijana

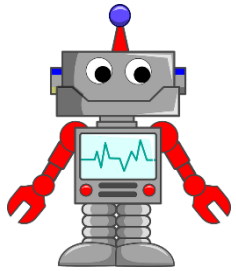

Lohkoketju hajauttaa tiedon

Alustatalous muuttaa ansaintamalleja

airbnb

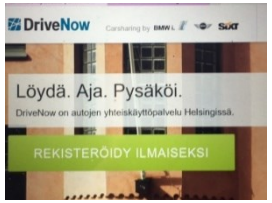

Alibaba.com

freelancer

UBER

Yrityskenttä uudistuu - liiketoimintamallit muuttuvat

Mitä pyydettiin ja mitä on tehty

Lainsäädäntö ja KV-tietovirrat	• Alustatalouden ansaintatiedot: DAC7 tulossa voimaan 2024 alusta • Rajat ylittävät maksutapahtumatiedot verotusta varten, CESOP-järjestelmä 2024 alusta • Kryptovaluuttatiedot: DAC8 valmistelussa, komission esitys tulossa lähitulevaisuudessa
Palvelut	• Rajapintapalvelut digitalouden toimijoille • Kansainvälisen tietojenvaihdon palvelut • Neuvonta ja tukipalvelut yrityksille ja kansalaisille
Teknologia	• Taustalla toimivat analytiikkateknologiat ja pilviteknologiat • Mahdollistavat laajojen tietomassojen käsittelyn ja analysoinnin
Rahoitus	• Saatu pyydetty rahoitus, jonka turvin kehitystä jatketaan

Merkittäviä tuloksia saavutettu jo: Alustatalouden ja kryptovaluuttojen valvontatoimenpiteiden kautta havaittu merkittävä määrä ilmoittamattomia tuloja ja kerätty näihin kuuluvat verot.

Esimerkki luodusta toimintamallista: DAC7

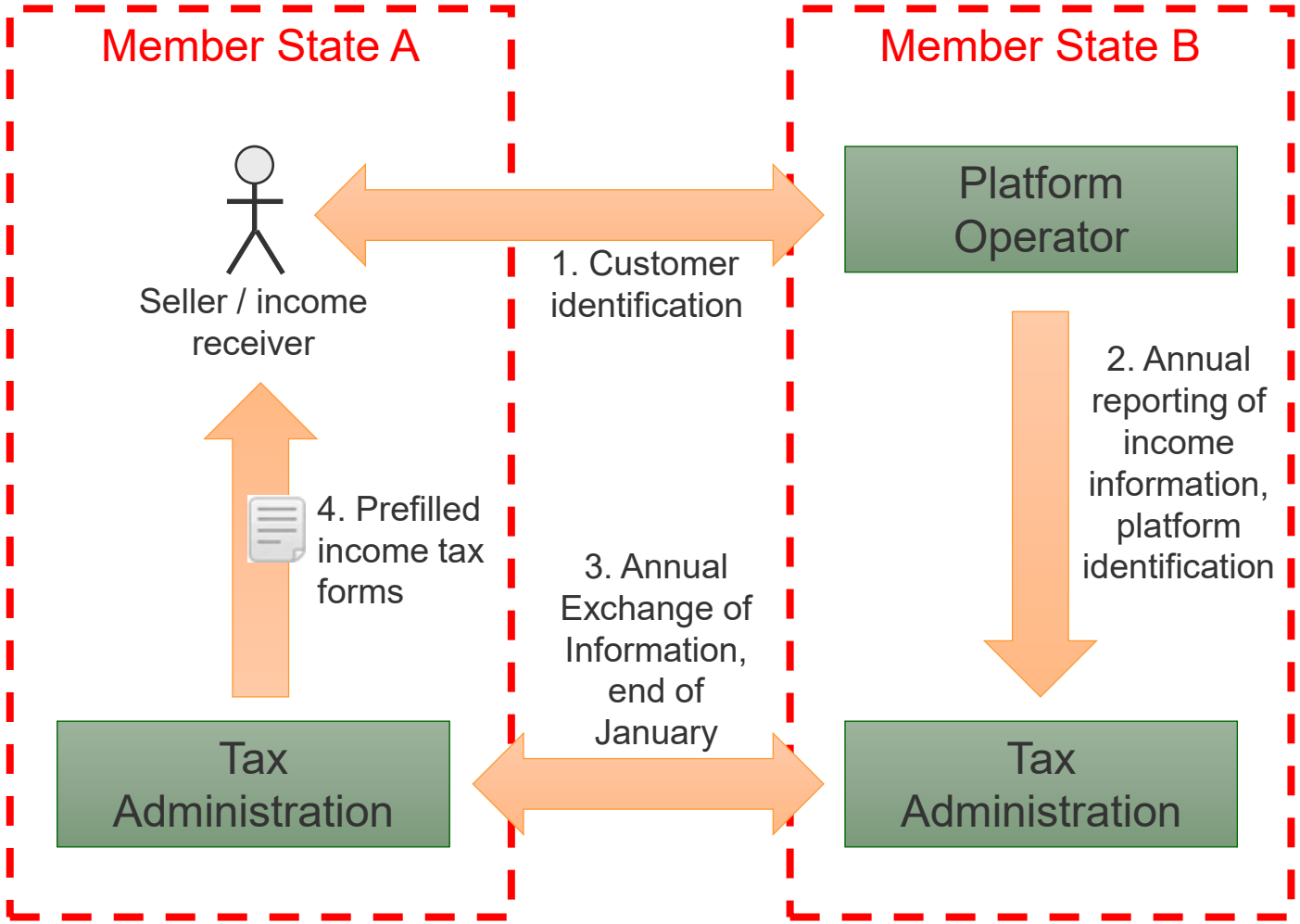

Seuraavat askeleet: Mitä nyt tapahtuu?

OECD Tax Administration 3.0 -visio

Verotuksen liittyminen luonnollisiin ekosysteemeihin

Kosketuspinnat asiakkaisiin

Tavat ja asiat, joiden kautta ollaan tekemisissä valtion toimijoiden kanssa

Yrityksille ensisijaiset kosketuspinnat ovat yritysten taloushallintojärjestelmät

Mitä tapahtuu pinnan alla integroidun ja saumattoman kokemuksen saavuttamiseksi

Luonnolliset systeemit

Toimivat yhteistyössä koko systeemin kattavien raamien mukaisesti

- Asiakkaiden velvoitteet ja edellytykset etuuksien saamiselle hoituvat osana päivittäistä näkymätöntä toimintaa
- Yhteentoimivat ekosysteemit mahdollistavat tiedon sekä tietovirtojen validoinnin ja automatisoinnin

Digitaalinen identiteetti

Datahallinta ja standardointi

Verosääntöjen hallinta

Uudet kyvykkyydet

Poikkihallinnollisuus

Rakennuspalikat

Vaaditaan verohallinto 3.0 mallin toimimiseksi

Vuonna 2030

Digitalouden keskeiset osatekijät yritykselle

Digitaalinen identiteetti

Tavoitetila: yritysten koko elinkaari on digitalisoitu

Digitaalisen identiteetin ja siihen sisältyvän yksilöivän tunnisteen avulla sopimuskumppani tai esimerkiksi viranomainen pystyy tunnistamaan yrityksen luotettavasti.

Digitaalisen identiteetin avulla taloushallinnon digitaaliset dokumentit voidaan kytkeä oikeaan kauppakumppaniin ja yritys voi jakaa itseään koskevia tietoja (esim. tilinpäätökset).

Digitaaliset tositteet

Tavoitetila: tilausten, laskujen ja kuittien tuottaminen rakenteisina hankintasanomina, verkkolaskuina ja eKuitteina

Rakenteiset tositteet siirtyvät automaattisesti toimijoiden välillä ja niveltyvät toiminnanohjaus- ja kirjanpitojärjestelmiin.

Tositteet ja niiden pohjalta tuotettavat raportit siirtyvät standardoidussa muodossa ja luotettavasti digitaalisen identiteetin avulla.

Digitaalisen talousdatan siirto

Tavoitetila: Tieto siirtyy yhdellä kertaa eri viranomaisille ja yhteistyötahoille standardimuotoisena rajapintoja pitkin

Viranomaisille toimitettu tieto on korkealaatuista, mikä vähentää jälkikäteisen selvittelyn tarvetta.

Ekosysteemiin osallistuvat tahot voivat kehittää uusia palveluja asiakkailleen standardoidun datan perusteella.

Ekosysteemi ja yhteiskehittäminen

Digitalous rakennetaan yhdessä

- Reaaliaikatalouden edellytysten luomiseksi ja niiden käyttöönoton mahdollistamiseksi asetettiin kesäkuussa 2021 **Yrityksen digitalous -hanke** vuosille **2021 – 2024**
- **Yritysten taloushallintojen digitalisoitumisella, tai reaaliaikataloudella** (*real time economy*, RTE), **tarkoitetaan palvelujen kokonaisuutta, jossa yritysten liiketapahtumien käsittely perustuu digitaaliseen rakenteiseen tietoon**
- Yrityksen digitalous -hankkeessa vastuussa olevat viranomaiset ovat **Patentti- ja rekisterihallitus** (hankkeen johto), **Digi- ja väestötietovirasto**, **Tilastokeskus**, **Valtiokonttori** ja **Verohallinto**
- Hankkeen johtoryhmätyöskentelyyn osallistuvat lisäksi l**iikenne- ja viestintäministeriö**, t**yö- ja elinkeinoministeriö**, v**altiovarainministeriö**, **Elinkeinoelämän keskusliitto** ry, **Finanssiala** ry, **Kaupan liitto** ry, **Suomen Yrittäjät** ry, **Taloushallintoliitto** ry sekä **Teknologiateollisuus** ry
- Reaaliaikataloudessa yrityksen taloushallinnon **ekosysteemissä** toimivat jakavat ja hyödyntävät tietoja keskenään. Ekosysteemi on avoin verkosto, jossa ovat osallisina tiedon jakamispalveluiden järjestäjät, tiedon hyödyntäjät ja käyttäjät sekä viranomaiset
- Edellytys hankkeen onnistumiselle on julkissektorin, yritysten, taloushallinnon palveluntarjoajien ja ohjelmistotalojen sitoutuminen muutokseen ja osallistuminen **yhteiskehittämiseen,** jossa yritysten ja yrittäjien tarpeet sekä erilaiset kyvykkyydet voidaan ottaa huomioon; erityisesti painotetaan toimia, joilla pienyritysten digitalisaatio saadaan aikaan

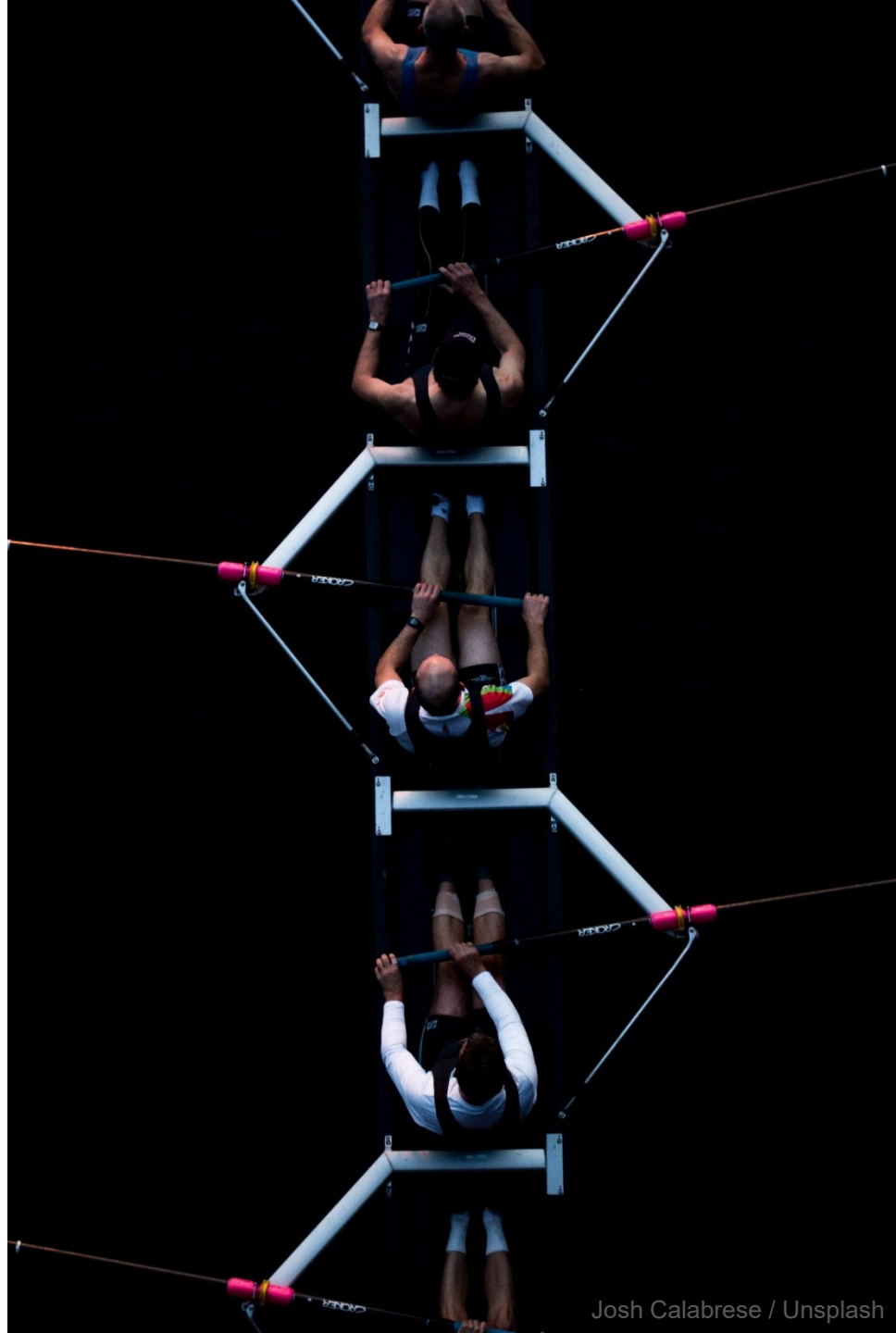

Josh Calabrese / Unsplash

Tulevaisuus ja lohkoketjut:
Mitä uutta näkyy horisontissa?

Uhkia ja mahdollisuuksia?

- Riskinä moderni "oravannahkatalous"
- Odotuksissa verotusautomaation ja palvelun lisääminen
- Keskuspankkirahakkeet, digitaalinen euro
- Nousussa ympäristöystävällisyys ja hajautettu resurssien käyttö

Kryptovaluuttamarkkinat

- Kryptovaluuttojen "snap shot" markkina-arvo maailmanlaajuisesti 1.800 miljardia euroa (9.9.2021), 11 800 rahaketta seurannassa (lähde: CoinMarketCap)
- Suosituimman krypton eli Bitcoinin arvo 800 miljardia euroa
- Suomeen yleisesti verovelvollisten suorittamien verotuksellisesti relevantti kauppojen arvo arvioidaan olevan 150-200 MEUR (2020), verovuosi 2021 on ollut voimakkaan kurssinousun kautta
  - ilmoitetut tulot 90 MEUR , verotettavan voiton arvioidaan olevan noin 30-40 % tuloista, pääosin Bitcoinista muodostuneita tuloja
  - Verohallinto tunnistanut yli 50.000 kryptovaluutta-käyttäjää
  - Suomalaisia kryptovaluutta-käyttäjiä arvioidaan olevan yli 100.000 (lähde: suomalaiset kryptovaluuttapörssit/vaihtopaikat)
  - käytetään lähes puhtaasti sijoitustuotteena
- Suomi lähettänyt muihin maihin spontaanisti kryptovaluuttoja koskevia osto- ja myyntitietoja 24,5 miljardin euron arvosta, koskien 2,4 miljoonaa muun maan verovelvollista yli 100 maassa. Nämä tapahtumat tapahtuneet suomalaisissa kryptovaluutta-pörsseissä vuosina 2012-2019. Tiedot ovat olleet verotuksellisesti hyödyllisiä tietoja saaneissa maissa